

ВІКОВІ ДЕРЕВА МІСТА МИКОЛАЄВА: ПОШУК ТА НЕОБХІДНІСТЬ ЇХ ЗБЕРЕЖЕННЯ

Безсонов Є. М., Андрушкевичус А. А.

Чорноморський державний університет імені Петра Могили

Тема є надзвичайно актуальною, оскільки для степової частини України це унікальні випадки, коли в умовах досить суворого посушливого клімату та активної господарської діяльності людини різні породи дерев можуть досягати сторічного віку і більше. Вони є цінними природними об'єктами дослідження для вчених-природознавців, виступаючи елементом екосистеми і самі, при цьому, можуть розглядатися як окрема екосистема, що формувалася протягом сторіч. Вікові дерева є несподіванкою для звичайних перехожих, яка часто викликає подив, захоплення та інтерес до них. Це частина історії і традицій населення певного регіону.

Для виявлення таких об'єктів ми працювали з архівними даними Миколаївського краєзнавчого музею, проводили обстеження парків та скверів м. Миколаєва безпосередньо на місці. Для вікових дерев визначались видова назва, приблизний вік (років), висота (м), діаметр стовбура на висоті 1,3 м від землі, стан рослин (незадовільний, задовільний, добрий, без ознак ослаблення, ослаблені, дуже ослаблені, всихаючі), заходи, що необхідно здійснити для покращення стану дерева.

Із методів визначення віку дерев без їхнього пошкодження, найбільш вживаним, доступним і більш-менш точним є історичний (за історичними згадками у літературних джерелах, усними переказами старожилів, працівників музею). Проте у наукових колах найточнішим вважається метод визначення віку дерева за кількістю річних кілець на зрізі стовбура. Для того, щоб не знищувати цінне дерево, часто застосовують спеціальний бур, яким пробурюють стовбур дерева, в результаті отримуючи тонкий циліндр, на якому видно ці річні кільця. Потім висвердлену частину знову вставляють у дерево, щоб не зашкодити йому.

Серед деревних порід у нашому місті найбільш відомими довгожителами є дуби, софори, шовковиці, акації, платани та клени, але, на жаль, лише чотири віковічні дерева є об'єктами природно-заповідного фонду України – пам'ятками природи місцевого значення.

1. Пам'ятка природи «Дуб черешчатий» на вул. Адмірала Макарова, 1.

Створено рішенням виконкому Миколаївської обласної ради від 21.07.72 № 391, перезатверджено рішенням від 23.10.84 № 448. Вік

дерева – близько 200 років, висота – 16 м, діаметр стовбура – 1,3 м. Стан задовільний, однак біля землі стовбур заражений трутовиками. Необхідно встановити огорожу, забезпечити санітарну обрізку сухих гілок, вилікувати дерево від зараження трутовиками.

2. Пам'ятка природи «Дуб черешчатий» на вул. Адмірала Макарова, 14. Створено рішенням виконкому Миколаївської обласної ради від 21.07.72 № 391, перезатверджено рішенням від 23.10.84 № 448. Вік дерева – понад 150 років, висота – 14 м, діаметр стовбура – 1,3 м. Стан задовільний, однак низка гілок всихає. У зв'язку із забудовою необхідно встановити огорожу та знак, забезпечити санітарну обрізку сухих гілок, прибрати сміття та звільнити стовбур дерева.

3. Пам'ятка природи «Дуб черешчатий» на вул. Велика Морська, 38.

Створено рішенням виконкому Миколаївської обласної ради від 01.10.74 № 527, перезатверджено рішенням від 23.10.84 № 448. Вік дерева – понад 150 років, висота – 16 м, діаметр стовбура – 97 см. Стан задовільний, однак низка гілок також всихає.

4. Пам'ятка природи «Дуб черешчатий» на вул. Адміральська, 22».

Створено рішенням Миколаївської обласної ради від 23.04.09 № 7. Вік дерева – близько 150 років, висота – 18 м, діаметр стовбура – 90 см. Стан задовільний, без ознак ослаблення. Створено оптимальні умови охорони та використання в освітньо-виховних та рекреаційних цілях.

Загалом стан вікових дерев нашого міста є задовільним, але для їх збереження необхідно організувати санітарну обрізку сухих гілок, вилікувати дерева від зараження трутовиками, огородити стовбури металевими парканами, вести постійні спостереження за станом і розвитком довгожителів. Також необхідно продовжити пошук, інвентаризацію та заповідання вікових дерев нашого міста.